

fige eller give nogen Oplysning om hvorvidt det Spørgsmaal om Retsreformer i det Hele taget er kommet saa vidt op i dette Things Interesse, at den ærede Justitsminister tør vente en Gjennemførelse deraf, saasnart Lovforslaget derom bliver fremsat fra Ministerbænkens Side. Det veed jeg ikke. Jeg har forsøgt i tidligere Samlinger at vække Interesse for dem. Men jeg har ikke for mit personlige Vedkommende sporet, at den har været saa særdeles stor i Dieblicket. Men det gaar jo ofte saaledes, at kun naar man banker paa nogle Gange med Hensyn til et vigtigt Spørgsmaal, kommer Interessesen ogsaa og jeg haaber og venter, at dette ogsaa vil blive Tilfældet med Hensyn til dette Spørgsmaal. Søvrigt vil jeg jo vel ikke behøve at omtale eller bringe i Erindring, at det, hvorledes Domstolene ere ordnede, og hvorvidt de staa fuldstændig uafhængige, er et Spørgsmaal, som ogsaa i konstitutionel Henseende har den allerstørste Betydning. Men naar den meget ærede Minister talte om, at han, altsaa under denne Forudsætning af Interesse, som han nævnte, kunde være tilbøielig til atter at forelægge de af ham tidligere forelagte Forslag til Reformer i Retspleien — Forslag, som jo vare meget omfattende og vare ledsagede af meget omfattende Betænkninger og Oplysninger — saa vil jeg dog gjøre to Bemærkninger. Den ene er den — jeg kan næsten falde det et Spørgsmaal — om den meget ærede Justitsminister endnu staaer i den Retning fuldkommen eller omtrent paa det samme Standpunkt, som han stod den Gang, da disse Forslag bleve udarbejdede, i hvilken Udarbejdelse han ganske vist har været Sjælen. Man maa jo nemlig erindre, at disse Forslag bleve — i det Mindste for en meget væsentlig Del — udarbejdede paa Grundlag af et Forslag, som den Gang var paatænkt i Tydskland, men som ikke er blevet til Lov der, idet man ganske har forladt det Forslag, man den Gang paatænkte eller havde som Grundlag i Tydskland, for at gaa over til noget ganske Andet, der senere er blevet til Lov. Jeg tror, det var i 1872. — jeg erindrer ikke Narstallet saa nøje — at disse Forslag kom frem, som laa til Grund for Proceskommissionens Arbejde i det Mindste paa den Maade, at man saae betydelig hen til dem, hvad jo ogsaa Proceskommissionens Betænkning vidner om. Men nu er der altsaa passeret dette, at man siden den Tid — om jeg erindrer rigtig, ere de nyere tydske Love fra Begyndelsen af 1877 — har fundet, at man burde gaa en ganske anden Vej, en Vej, der søgte at knytte sig til den i Tydskland hid-

til bestaaende Retsforfatning, forsaavidt det var muligt efter den spredte Bestaffenhed, denne havde, en Vej, som overhovedet ogsaa principielt er en ganske anden end den, der laa til Grund for det tydske Forslag i 1872, om jeg erindrer Narstallet rigtig. Der er altsaa sket dette, at man i Tydskland er gaaet til en Ordning, som er af den Bestaffenhed, at den ganske afviger fra den, man fra først af havde tænkt, en Ordning, der forøvrigt har det Karakteristiske, at man stiller Dommeren hen som Dommer, og iøvrigt lader Sagens Oplysninger bringe tilveie af den Anklagende og Forsvarsmyndigheden, hvorved man endogaa gaar saa vidt, at man i Tydskland principielt udelukker fra den Domstol, som skal dømme i en Sag, den Dommer, der har ledet Opgørelsen af Forhørene. Den meget ærede Justitsminister kender med sin store Belæstethed jo saa godt disse Bestemmelser, at den Dommer, der har ledet Forhørene i en Sag, principielt ikke maa lede den Ret eller fungere i den Ret, der dømmer i Sagen. Den samme Vej er det, man har fulgt i Norge ved Lov af 1ste Juli 1887, og der kommer jo altsaa en anden stor Bevægelse, om jeg maa kalde det saa, paa dette Omraade. Det er de samme Principer, man der i det Mindste i Lovdrækkene, har lagt til Grund, om end med store Forskjelligheder, blandt hvilke jeg ganske i Forbigaaende skal nævne, at man i Norge kender en Appel fra Meddomsretter til Juryer, saaledes at den, som først er dømt af en Meddomsret — det vil altsaa sige en Ret, sammensat af en juridisk Dommer og 2 Vægmænd — kan, naar han ikke er tilfreds med Dommen, i Reglen appellere til en Jury. Men bortset fra saadanne Ting, som jeg efter Forhandlingens Bestaffenhed og det foreliggende Grundlag for samme i Dag, jo vil være udelukket fra at komme nærmere ind paa, hvad der vilde kræve en ganske anden Leilighed, er det altsaa disse to Ting, der ere passerede siden Proceskommissionens Lovforslag blev udarbejdet, nemlig at man har ordnet Forholdene ved nye Love i Tydskland, et Land, til hvilket Proceskommissionen ganske særdeles saae hen, og at man har ordnet det i Norge, et Land, hvis Retsforfatning som bekendt har saa overmaade mange Berøringspunkter med vor, som jeg kunde ønske at høre den meget ærede Justitsministers Mening om, hvorvidt han ganske staaer, som han stod den Gang, saaledes at vi fik disse Forslag principielt at prøndre ou à laïsser, til at tage eller til at lade fare, naturligvis med saadanne Endringer, som et Lovforslag overhovedet kan være Gjenstand for her i Salen,